

- Adgangen gælder med forbehold af andre artikler i kapitel 9. Hermed understreges bestemmelsens karakter af en undtagelsesbestemmelse.

- Hvor den formodede forbrydelse anses for begået i den anmodede stat, kan anmodningen gennemføres af anklagemyndigheden, såfremt domstolen har taget stilling til, at sagen kan føres jf. statuttens artikel 18 og 19. Det forudsættes dog, at gennemførelsen sker i overensstemmelse med »alle tænkelige konsultationer« med opholdsstaten.

- I alle andre tilfælde kan gennemførelsen af anmodningen kun udføres efter konsultationer med den pågældende stat og med forbehold af alle fornuftige betingelser og hensyn, som opholdsstaten har rejst. I tilfælde af konflikter skal staten konsultere domstolen med henblik på at løse problemerne.

Også i disse særlige tilfælde gælder der undtagelser, der giver staten ret til at sikre informationer, der har betydning for national sikkerhed.

Det må på denne baggrund lægges til grund, at de regler, der gælder efter statuttens kapitel 9 er af en sådan art, at den fornødne danske medvirken i overensstemmelse med gældende danske love altid vil kunne sikres. Det må herved tillægges afgørende vægt, at der ikke kan anvendes tvangsforanstaltninger over for borgerne i medfør af denne undtagelse.

Regeringen kan i øvrigt henholde sig til det, der er anført afsnittet om forholdet til grundloven i de almindelige bemærkninger til lovforslaget og særligt i pkt. 12.5.2.

Spørgsmål 11:

Ministeren bedes i forlængelse af besvarelsen af spørgsmål 7 (L 20 – bilag 12) præcisere, om den bemyndigelse, der gives til anklageren i statuttens artikel 57, nr. 3 (d), til at foretage særlige efterforskningskridt inden for en deltagerstats territorium uden at have sikret sig samarbejde med den pågældende stat i henhold til kapitel 9 (Internationalt samarbejde og retslig bistand), ud fra en formel juridisk fortolkning indebærer overladelse af nogen form for beføjelser efter grundlovens § 20.

Svar:

Regeringen har i de almindelige bemærkninger til lovforslaget, herunder særligt i pkt. 12.5.2, og i besvarelsen af Udenrigsudvalgets

spørgsmål 7 (L 20 – bilag 12) redegjort for statuttens forhold til grundloven. Det gælder også statuttens artikel 57, stk. 3, litra d, jf. bemærkningernes pkt. 12.5.1.

I tilslutning hertil kan det oplyses, at udgangspunktet for Den Internationale Straffedomstols efterforskningsvirksomhed er et samarbejde mellem anklagemyndigheden og deltagerstaterne på grundlag af de normer, som i forvejen kendes fra det mellemfolkelige retssamarbejde mellem suveræne stater. Grundprincippet er således, at det er staterne, der udfører den efterforskning og tager de retsskridt, som domstolen ønsker. Kun i helt særlige tilfælde giver statutten mulighed for, at anklagemyndigheden kan handle på egen hånd på deltagerstaternes territorium. Statuttens artikel 57, stk. 3, litra d, er et eksempel på en sådan undtagelse og skal ses i dette lys.

I henhold til statuttens artikel 57, stk. 3, litra d, kan forundersøgelseskammeret bemyndige anklagemyndigheden til at foretage særlige efterforskningskridt på en deltagerstats territorium uden at have sikret sig samarbejde med den pågældende stat efter statuttens kapitel 9. Denne undtagelse fra principperne for det almindelige mellemfolkelige retssamarbejde finder anvendelse, hvis staten er åbenbart ude af stand til at efterkomme en anmodning om samarbejde, idet der ikke findes nogen myndighed eller bestanddel af retssystemet, som har kompetence til at efterkomme samarbejdsanmodningen.

Det blev lagt til grund under forhandlingerne om artikel 57, at betingelserne for anvendelsen af bestemmelsen kun er opfyldt i tilfælde, hvor den pågældende stats myndigheder reelt er ude af stand til at løse opgaven, men ikke i tilfælde, hvor staten har evnen men ikke viljen til at samarbejde. Der var ikke tilstrækkeligt støtte blandt de forhandlende stater til en bestemmelse, der også omfattede manglende vilje til efterforskning eller retsforfølgning. Dette fremgår da også udtrykkeligt af bestemmelsens ordlyd, idet der alene henvises til situationer, hvor staten »er åbenbart ude af stand til at efterkomme en anmodning om samarbejde«. Dette står i modsætning til statuttens grundprincip (om komplementaritet) som bl.a. har fundet udtryk i artikel 17, stk. 1, hvoraf det fremgår, at både en stats »uvilje« og »manglende evne« til effektivt at gennemføre efterforskning eller retsforfølgning kan begrunde, at Den Internationale Straffedomstol retsfor-